

ENTREVISTA A BALTASAR VIVES I MONCHO

EN BALTASAR VIVES I MONCHO ÉS DIRECTOR GENERAL DE ENSENYANCES BÀSIQUES I ESPECIALS

Pregunta.-La primera pregunta que voldria fer-te és una pregunta a nivell personal. Fins no fa molt de temps tu et trobaves a l'escola l'Horta, de Paiporta, en l'Escola d'Estiu; també estaves en els moviments de renovació pedagògica, i voldria que em contares com veus l'escola i l'educació des del lloc que ocupes en la direcció general.

Resposta.-Jo crec que això seria una cosa molt complicada d'explicar, és a dir, jo diríem que estic content de comprovar que el canvi ha suposat el fet de que un mestre, un mestre que ha estat per ahí molts anys en els embolics de la renovació pedagògica i de canviar l'escola, avui estiga al front d'una Direcció General que és la que té competències per a fer eix canvi en l'escola; evidentment dintre del programa d'un govern i sota la direcció del conseller, que és qui en realitat marca les directrius generals.

Això per a mi és important. El que passa és que l'escola no és un element que hom puga canviar-lo a base de decrets només; es precisa una legislació important, la qual està en marxa tota ja, la legislació bàsica de l'escola; tot açò en la mesura de que el tribunal constitucional la LODE la posarà algun dia en funcionament, amb independència de què la toque o de què la deixi de tocar. Per altra banda, a nivell de la nostra comunitat ja és evident el fet de la democratització, s'ha donat un pas important, en quant a què s'ha aprovat ja per

les Corts Valencianes la llei dels consells escolars, i per tant, crec que estan assestantes les bases del que té que ésser l'escola futura.

Per altra banda, s'ha introduït el valencià a l'escola, la qual cosa era l'element imprescindible de fer si volíem tenir una escola valenciana, una escola arrelada al nostre medi.

Totes eixes bases legals han estat ja fetes, i per tant crec que sí que es podrà notar, o ja està notant-se d'una manera clara, el canvi en l'escola. Ahora bé, el canvi legislatiu, com deia abans, no significa sempre el fet de què l'escola ha canviat ja; l'escola té una dinàmica molt complicada, hi han molts interessos en l'escola, hi ha molta gent que està en l'escola, per què a banda de l'alumne ens trobem amb molts mestres. I per tant això costa una miqueta més de canviar. El que sí és evident, però, és que els mestres estan responnent bé a totes les iniciatives de la Conselleria, i que, per exemple, en el reciclatge del professorat amb el valencià en aquests moments tenim més de 16.000 mestres reciclats, la qual cosa vol dir que la resposta és absolutament extraordinària. Tant que moltes vegades el problema que tenim ja no és un problema pressupostari, sinó que és també un problema humà, és a dir, no tenim prou gent preparada per a poder reciclar a tant de mestre. I això ens passa també en altres coses, per exemple en els cursos de pedagogia terapèutica també hem tingut una resposta fabulosa; l'experiència de la reforma del 2.º cicle de l'EGB també està obtenint una resposta extraordinària. Aleshores, només estiguen montats els centres de professors, que són la resposta que anem a donar a nivell de renovació del professorat, tenim ja tot el ventall dels canvis més importants que cal fer a l'escola en marxa.

P.-Hi ha un nombre de habitants mínim per a ficar els centres de professors?

R.-Nosaltres tenim un disseny fet, cal tenir en compte que la renovació pedagògica, precisament per a donar-li coherència internivells, està ubicada en la Direcció General d'Universitats, per a que es tinguem en consideració tant els ensenyaments bàsics com els secundaris. Des d'eix punt de vista s'ha fet un estudi preliminar, i el que volem fer, segons la proposta del director general d'universitats, és anar fent els centres de professors tenint en compte dues possibilitats: per una banda el problema de la localització, considerant el fet de la comarcalització o algun tipus de zonificació; per altra banda, que existesca, allí on radique, un moviment de renovació pedagògica. I quan es diu un moviment de renovació pedagògica no ens referim a un en concret, sinó a tot l'element de renovació pedagògica que existesca en la zona el qual possibilita que el centre de professors vaja endavant.

Des d'aquest punt de vista es van a crear, de centres de professors, en València dos, en Castelló, en Alacant, en Xàtiva, en Alcoi, en la Ribera, en Elx, en l'Horta Sud i en l'Horta Nord, en la Vall d'Uixó, etcètera. És a dir, que hi haurà centre de recursos per a que cadascun dels mestres, estiga en l'escola que estiga, sàpiga a quin centre de recursos acudir. Açò, però, no es farà en un any! es farà progressivament, com a mínim en el que és el termini del P. E. V. (Pla Econòmic Valencià), que és el que marca els tres anys d'actuació a nivell d'educació.

P.-En les III Jornades d'Integració vas parlar de la importància dels pressupostos per a qualsevol política educativa que es vulga dur endavant. Els pressu-

postos de l'any 1985, quines aportacions fan en el tema de la integració, en el tema de l'educació especial?

R.-Jo crec que si en alguna cosa s'ha notat el fet de què l'autonomia està ja més consolidada és en el sentit de que el pressupost de 1985 ja ha estat un pressupost elaborat plenament des de la Generalitat. No vol dir açò que l'anterior no ho estiguera, sinó que en l'anterior feia molt poc de temps que teníem les transferències, i es va tenir que fer molt ràpidament, amb totes les limitacions que això suposa.

La inclusió del P. E. V. però, implica que ja només són recursos que són transferits des de Madrid, sinó que nosaltres com a valencians ja aportem una sèrie de recursos també als pressupostos nostres; a més, el govern valencià, en la seua totalitat, ha recolzat que l'element prioritari és l'educació, cosa que s'ha reflectit perfectament en els pressupostos. Tot açò jo crec que ha suposat dos fets importants: Per una banda, el fet d'una forta inversió en obra nova i en obra de reposició, on es contempla una gran quantitat d'aules d'educació especial per als centres ordinaris, que és la xarxa més important que nosaltres volem establir. I una sèrie de construccions, molt poques, de col·legis específics, perquè encara que entenguem que la integració té que anar caminant cap a un futur no massa llunyà, en aquests moments encara és imprescindible tenir una sèrie de centres específics, per a què en aquests tinguen que estar aquells que tenen algun tipus de lesió més greu; i que la gent, de lleugers cap a baix, estiguen integrats als centres ordinaris.

Des d'eix punt de vista, el de la inversió, està clar.

Des del punt de vista del que significa l'augment de plantilla, en aquests mo-

ments estem fent els cursos de Pedagogia Terapèutica, com et deia abans; estem fent-ne quatre: dos en Alacant, un en València i un altre a Castelló, i ja enguany entra en les oposicions l'especialitat d'educació especial. Tot açò vol dir que per primera vegada l'administració entra en consideració de la formació del professorat que té que impartir classes d'educació especial.

El proper any, a banda de que tindrem que recolzar els Serveis Psicopedagògics com un element fonamental en el tema de la integració, i evidentment recolzar també els gabinets municipals, jo crec que el disseny de la integració estarà perfectament fet. El que passa és, una vegada més, que no ho podem fer tot en un any, sinó que tindrem que anar avançant a poc a poc. Però els tres pilars en els quals s'assenta la integració, que són: el problema de la inversió, el del professorat i el de l'augment de recursos, estan cobrint-se. Jo crec que poden avançar en aquest camp.

P.-En el tema de la integració ens quedaria parlar del nombre d'alumnes per aula. En els centres on es vol fer la integració hom planteja sempre el problema de si es pot aplegar a vint-i-vuit per cada xiquet integrat, i em sembla que hi ha una circular del ministeri que parlava que per cada xiquet integrat vint-i-vuit, i un màxim de tres xiquets per aula. Aleshores, el tema dels alumnes com està?

R.-Em pareix que estem parlant de dues qüestions, tu estàs plantejant-me un programa específic d'integració; evidentment ara estem a l'espera de que el MEC publique el decret d'integració, el qual està ja pràcticament consensuat amb totes les comunitats autònomes, i on està plantejat això que dius tu: el que existeix l'any que ve com a mínim en

cada nucli d'unes 100.000 persones un centre experimental en el qual hom realitze eix tipus d'integració; en el sentit de que la «ratio» d'alumnes siga l'adequada, i que comence a experimentar-se en eixos centres el que tindria que ésser la integració futura.

De tota manera tinc que dir-te, açò es un comentari de tipus personal, que el problema del nombre no és un tema absolutament definitiu, és a dir, jo he vist integracions —sóc mestre des de fa molt de temps— en escoles unitàries i sense cap mena de programa d'integració, una integració absolutament total, xiquets amb el síndrome de Down, o de qualsevol tipus, que han estat integrats en l'escola sense que això suposara cap element extraordinari. I tot açò sense que l'administració es preocupara d'una manera clara; nosaltres el que volem fer amb tot açò és regular-ho, per a facilitar eixa integració. Però el que mai no he cregut és que un mestre pugua realitzar o no la integració pel fet de que tinga dos xiquets de més o de menys; no crec que el nombre siga un element important.

El tema de la reducció dels alumnes per aula és important no tan sols per la integració, sinó també per assolir una escola de més qualitat. Es possible, però, que dintre de poc eix problema vaja abandonant-se: Per una part cada vegada tenim una major reducció d'alumnes per aula; per altra banda, també està demostrant-se, en tots els estudis que estan fent-se des de tots els camps, que el nombre d'alumnes per aula no és un factor determinant del fracàs o no fracàs dels xiquets.

P.-En les III Jornades d'integració també hom va preguntar respecte al tema de l'homologació dels serveis, i tu vas dir que seria una homologació de funcions i no pas una homologació de personal. El que hom planteja és el fet

de que els Ajuntaments estan fent un treball en el camp educatiu, en el qual no tenen ni competència ni pressupostos, i encara que la Diputació està ajudant amb l'homologació de funcions no quedaria resolt el problema. Com veus tu que deuria d'ésser l'actuació de la Conselleria? En aquests moments els Ajuntaments incideixen dins el camp de l'educació; i en alguna ocasió has dit que l'homologació el que ve a fer és que tothom que incidesca dintre de l'escola ho faça des de la Conselleria d'Educació; aleshores, una homologació de funcions dels serveis psicopedagògics municipals no resol el problema del finançament dels serveis, ni el de les competències dels Ajuntaments. Conselleria es planteja alguna postura de finançament semblant a la que està portant Diputació?

R.-Evidentment el recolzament psicopedagògic a l'escola és importantíssim si volem tenir una escola de qualitat, com deia abans; d'acord, però després tenim que plantejar-nos el problema dels recursos. Nosaltres el que no podem plantejar, ni ho hem dit en cap lloc, perquè no podem dir-ho, és que en cada centre existirà un gabinet psicopedagògic. Per tant el problema del Servei Psicopedagògic és que té que ésser un equip zonal, i per tant té que fer més una funció de coordinació i d'assistència al conjunt de les escoles que una atenció directa als xiquets; els únics que poden donar eixa atenció directa als xiquets són els equips municipals.

Evidentment els Ajuntaments no tenen competències educatives, però, els Ajuntaments saben de la necessitat, i això ho han comprés molt bé, sobretot els Ajuntaments de València, donat que a partir d'eixa xicoteta ajuda de la Diputació es van potenciar els gabinets psi-

copedagògics, i és una experiència única en tot l'estat.

Des d'eix punt de vista nosaltres entenem que el gabinet municipal té que continuar funcionant, que és molt bó que els Ajuntaments continuen aportant diners per a aquests tipus de serveis; perquè en aquests moments ni l'Administració Autònoma ni la Central estan en condicions de dotar-los a tots els pobles. Per tant l'homologació de funcions el que significa fonamentalment és que, com tu deies abans, tot el que incidesca sobre el sistema educatiu ordinari té que estar avalat per la Conselleria; sinó, mal negoci anem a fer amb l'educació.

I volem que això, que és una realitat viva en els nostres pobles, en les nostres comarques, estiga homologat per la Conselleria de manera que els professionals dels equips puguen treballar a l'escola amb la mateixa seguretat, amb els mateixos beneplàcits que té qualsevol altre servei que siga de la Conselleria.

El problema del finançament és un altre, donat que no podem arribar en aquests moments a tenir un gabinet psicopedagògic per cada poble, és molt bó que els Ajuntaments continuen finançant-los.

P.-Per exemple: en l'Horta Sud s'ha fet un projecte de comarcalització, ja que en tots els pobles hi ha un servei psicopedagògic. Com es veuria el que una comarca plantejara entre els mateixos equips traure gent per a fer un equip que coordinara i substituïra en la zona al Servei Psicopedagògic de Conselleria? És a dir, fer en compte d'un Servei Psicopedagògic un equip de coordinació.

R.-Ahí hi han varis problemes. Tenim per una banda el problema de la mancomunitat, que és en aquests moments un organisme que no té un pressupost propi, i que no pot assumir una sèrie de tas-

ques; per altra banda, els equips estan finançats pels Ajuntaments, els quals volen que l'equip trebal·le en l'Ajuntament; des d'aquest punt de vista, traure'ls efectius per a coordinar a nivell comarcal seria problemàtic per als mateixos Ajuntaments.

Jo no entenc que hi haja una necessitat «a priori», pot existir i no tenim cap problema, però el que és més previsible que passe és que el Servei Psicopedagògic que monten en l'Horta Sud siga qui puga complir eixes funcions de coordinació, i que els altres equips estiguen treballant en els municipis coordinats tots a través d'un servei comú de la Conselleria; perquè tot és un servei públic, uns finançats per fons públics de la Generalitat, altres finançats per fons públics dels Ajuntaments.

Per exemple, jo tinc en Paiporta un gabinet psicopedagògic, i el vull per a Paiporta, no és que m'importara que estiguera treballant per a la comarca; això implicaria, però, un problema de finançament molt estrany, i de moment la coordinació existeix, es fa de la Diputació.

Nosaltres volem que estiga coordinada tant la coordinació de la Diputació com la de la Generalitat, per a que no hi haja duplicitat de funcions en alguns casos i en uns altres abandonament.

P.-Hom pot creure que la potenciació de la creació dels Serveis Psicopedagògics des de Conselleria es fa mitjançant la Diputació?

R.-No. Hi ha dues branques, per una banda està la potenciació dels serveis psicopedagògics de la Conselleria, amb els seus propis pressupostos; per altra banda, el problema de la coordinació amb les Diputacions, la qual ha estat establida per llei. La coordinació en València és ja molt eficaç; això, però, no passava en Castelló i en Alacant; i el que

estem intentant és que això també ocurreca.

P.-En el decret de la creació dels Serveis Psicopedagògics, a més de parlar de l'homologació, també parla de l'accés; aleshores saps que tal cosa ha provocat una certa polèmica dintre del nostre sector professional, doncs l'accés ha quedat molt limitat; pareix que s'estiguera primant un corporativisme del mestre que a més siga llicenciat. Hem pensat inclús que això pot respondre a una política de la Direcció General de reciclar els mestres, o aprofitar els llicenciats que té, o distribuir els funcionaris d'una altra forma. Quina és la teua opinió?

R.-Bó, jo sé que aquest és el tema més complicat.

És evident que en qualsevol tipus de cosa que faces en un primer moment s'accepta qualsevol tipus de plantejament, i després està ràpidament la reivindicació, per altra banda molt justa i molt necessària, de que la gent vol una estabilitat en el treball, vol ésser funcionari. Des del meu punt de vista, però, el que hi ha que entendre és que es plantejen dues situacions:

Per una banda, l'accés a la funció pública té que ésser un accés únic, el que siga, però per a tothom. No és que ens agrade el sistema d'oposicions, però inclús enguany l'hem canviat d'alguna manera; encara que no és eixa la situació final que volem, volem fer un accés que tinga en consideració una diversitat d'elements, sobre tot que el perfil d'eixa gent que nosaltres seleccionem estiga més en consonància amb el que pretenem que faça en el sistema educatiu.

I per altra banda, després està l'altre fet importantíssim, que és el de la carrera docent. Jo no crec que siga un problema de corporativisme dir, com diu la llei de reformes urgents de la funció pú-

blica (que per això hem tingut que introduir eix tipus de modificacions en els Serveis Psicopedagògics), que la carrera docent és un fet importantíssim per a tots els funcionaris. Per quina raó? Doncs, si no hi ha una certa possibilitat de promoció la gent s'encasella en la seua situació personal, i normalment cada vegada va adaptant-se menys a les noves formes canviants de la societat; cada vegada tindriem, doncs, una escola endarrerida.

Per a que això no passe es vol crear la carrera docent (encara que no està tampoc l'estatut del professorat). Què significa això? Que qualsevol tipus de promoció dintre del cos cal oferir-la primer a la gent del cos, i ni tan sols per a un element corporatiu, sinó a tota la funció pública. Per què? Per a que precisament prime, o que els funcionaris vulgen cada vegada arribar a més.

Nosaltres enteníem que era molt bó que entrara «sang nova», gent amb uns plantejaments nous dintre del sistema educatiu, precisament per a trencar moltes vegades eixa situació d'estabilitat que té el funcionari. I per això hem introduït, que ha estat el màxim que hem pogut fer, l'oportunitat de que si una vegada ofertades les places a la gent de dintre no hi ha qui reunesca les condicions, i evidentment ahí serem exigents, pugan ofertar-les a la gent que ha estat treballant, i primen l'experiència en eix camp concret. Em sembla una solució prou bona; no crec que siga una lluita entre un corporativisme des de dins i un corporativisme des de fora, sinó que és un problema d'ésser bó per al sistema educatiu, amb independència de que algun grup concret pugua sentir-se més o menys discriminat. Però no ha estat eixa la intenció de la Direcció General, sinó que ha estat mirar el sistema

educatiu, i fer la cosa millor que en aquest moment podíem fer-li.

P.-També des de fora es veu, respecte als mestres que tinguen llicenciatura de pedagogia o de psicologia i que vagen als Serveis Psicopedagògics en comissió de serveis, que això no garanteix l'estabilitat de la funció que van a realitzar, donat que després em pareix que tenen que tornar al seu lloc de treball, i a més no van com a psicòlegs o pedagogs, sinó com a mestres en comissió de serveis. Això no s'ha pogut regular d'una altra manera?

R.-És que jo no crec que ni tan sols siga bó regular-ho d'una altra manera. Per quina raó? Perquè la carrera docent no té per què ésser una cosa estàtica. Jo crec una cosa, la gent que en aquests moments estem portant el tema de la educació en la nostra comunitat som gent que molta ha estat a l'escola, entenem que és molt difícil que la gent que no hi passe pugua realment transformar-la. Perquè des d'una taula d'un despatx és molt fàcil fer la revolució, el problema està després, quan t'enfrontes amb l'escola i veus que no és igual escriure un paper com portar-lo a la pràctica.

Des d'eix punt de vista pensem que és bó que, amb independència de que hi haja una major mobilitat dintre del que és la funció docent, i que la gent pugua ésser director o cap d'estudis, o pugua estar en un Servei Psicopedagògic, o en una funció inspectora, periòdicament tindria que tornar a l'escola, encara que no d'una manera permanent, només un temps parcial, com ara uns mesos, un any, dos anys... i després tornar a ocupar el lloc que ocupava, perquè és bó que la gent s'impregne de «l'olor a xiquet», que nosaltres diguem. I que sàpiga el que és un xiquet.

I és que moltes vegades, al final, eixa

gent que està molt de temps sense estar amb contacte amb els xiquets resulta que també està allunyada de l'escola, i no podrà donar respostes addients en allò que volem.

Per això jo pense que no serà cap element negatiu, sinó tot el contrari, puix que la gent sap que és una situació, encara que definitiva, d'alguna certa manera també provisional; jo crec que això li dona a la gent més ànims per a fer el treball amb més il·lusió. No seria dolent, sinó tot el contrari.

P.-Per últim. Quina valoració hi ha del treball que fan els Serveis Psicopedagògics Municipals a l'escola?

R.-Home, jo el que tinc a Paiporta és extraordinari,estic molt content amb la gent que tenim, jo gaste moltes hores amb ells, no totes les que jo voldria, ni

totes les que ells voldrien que gastàrem; però estem fent coses molt importants. I jo tinc que dir-te que, per exemple, a Paiporta els pressupostos del gabinet, encara que tenim una certa oposició d'AP, no s'atreveix cap grup municipal a plantejar cap tipus de rebuig; perquè hem comprovat que a nivell de poble és un servei que està plenament assumit, que la gent ja ho sol·licita d'una manera clara, i que en aquest moment la supressió d'aquest servei seria un problema per a l'Ajuntament de Paiporta.

Supose que a la majoria del Ajuntaments passarà el mateix. I nosaltres com a Conselleria estem absolutament convençuts de que van a prestar un bon servei a l'escola.

El Consell de Redacció

DIRECTORI DELS COL·LEGIATS DE LA DELEGACIÓ DEL PAÍS VALENCIÀ

Para editar el listado actualizado de todos los Colegiados de la Delegación, os rogamos cumplimentéis la ficha siguiente, en particular aquellos colegiados que hayáis cambiado de domicilio o de teléfono.

N.º COL·LEGIAT
NOM COGNOMS
ADREÇA
POBLACIÓ
TELÈFON

Os rogamos que enviéis la ficha cumplimentada antes del 20 de abril.